

**Onderwerp**

Terugkoppeling activiteiten CdK Verbeek Congres Raad van Europa - 2016

Registratienummer

1998684

Datum

17 januari 2017

Auteur

Z. Akariou

Afdeling/Bureau

BDO

Kern mededeling:

Het doel van deze mededeling is om Provinciale Staten te informeren over de activiteiten van de commissaris van de Koning Leen Verbeek binnen het Congres van Lokale en Regionale Overheden van de Raad van Europa (hierna 'Congres'). Daarnaast bevat deze mededeling in de bijlage achtergrondinformatie over de Raad van Europa en een activiteitenoverzicht van het jaar 2016.

In het vervolg zullen Provinciale Staten ieder kwartaal middels een mededeling worden geïnformeerd over de werkzaamheden van CdK Leen Verbeek binnen het Congres in het kader van de Europese activiteiten van de leden van GS.

Mededeling:**Congreswerk CdK Verbeek**

Verbeek is sinds 2009 lid van het Congres. In de afgelopen jaren was hij in het Congres onder meer lid van de Monitoring Committee, de Regionale Kamer, de Socialistische groep en van de inmiddels hervormde contactgroep tussen het Congres en het Comité van de Regio's van de EU. Ook was hij voorzitter van de Nederlandse delegatie. Verder heeft hij in totaal vijf landen- en thematische rapporteurschappen zoals voor Turkije, Estland, Slowakije, Spanje en het thema radicalisering.

Voorzitter Nederlandse delegatie

In oktober 2014 werd CdK Verbeek gekozen als vice-voorzitter van de Regionale Kamer. Daarmee heeft hij zitting kunnen nemen in het Bureau (dagelijks bestuur Congres). Binnen de Nederlandse delegatie is afgesproken dat Bureauleden vanwege hun informatiepositie in het Bureau het voorzitterschap verwerven. Daarmee is hij eveneens hoofd van de Nederlandse delegatie geworden. In oktober 2016 is hij herbenoemd als voorzitter van de Nederlandse delegatie voor een periode van twee jaar.

Landenrapporteur lokale en regionale democratie

Als landenrapporteur voor Turkije is de CdK betrokken bij de monitoring van Turkije op het gebied van lokale en regionale democratie. In de afgelopen jaren heeft CdK Verbeek zich vooral actief ingezet voor de Turks-Koerdische ex-burgemeester en Congreslid Leyla Güven die vast zat in de Turkse gevangenis. Zij zat van 2009 tot 2014 om politieke motieven vast. De CdK was destijds nauw betrokken bij de lobby voor haar vrijlating.

Daarnaast heeft hij in oktober 2016 deelgenomen aan een eerste fact finding mission aan het land. Dit was naar aanleiding van een klacht gericht aan het Congres over de arrestaties van diverse Koerdische burgemeesters in het land. Deze burgemeesters werden verdacht van terroristische activiteiten omdat zij zich inzetten voor meer autonomie in hun regio. Dit bezoek heeft als doel de staat van lokale en regionale democratie te toetsen aan de hand van het Handvest voor Lokaal Zelfbestuur. Het tweede deel van de missie vond eind december 2016 plaats. Deze missie omvatte een bezoek aan de stad Diyarbakir in Zuidoost-Turkije en gesprekken met de lokale autoriteiten en het maatschappelijk middenveld.

Openbaarheid**Passief openbaar****Portefeuillehouder**

Verbeek, L.

**Ter kennisname aan PS en
burgerleden**



Thematische woordvoerder radicalisering

Sinds januari 2015 is CdK Verbeek door het Bureau van het Congres benoemd als woordvoerder voor dit thema. In dat kader is hij ook rapporteur over het thema radicalisering op lokaal en regionaal niveau. In oktober 2015 is zijn rapport "Guidelines on preventing radicalisation and manifestations of hate at the grassroots level" aangenomen door het Congres. Dit rapport omvat een reeks richtlijnen voor lokale en regionale overheden in de aanpak van radicalisering. Eén van de belangrijkste aanbevelingen is de vorming van een netwerk van steden dat als platform fungeert voor de uitwisseling van best practices. Dit heeft geleid tot de vorming van de "Alliance of European Cities and Regions against violent extremism" bestaande uit burgemeesters uit de diverse lidstaten. Deze alliantie kwam voor het eerst bijeen in het Deense Aarhus in november 2015 en kreeg opvolging in Rotterdam in november 2016. Voor de volgende editie treedt de burgemeester van Barcelona als gastvrouw.

Voorzitter Monitoring Committee

In oktober 2016 is Verbeek gekozen als voorzitter van de Monitoring Committee. De verkiezing van de heer Verbeek als voorzitter van de Monitoring Committee betekent echter dat de landenrapporteurschappen niet meer zullen worden voortgezet vanwege de incompatibiliteit van deze twee functies. Dit zal naar verwachting vanaf begin 2017 in werking treden.

Naast bovengenoemde werkzaamheden neemt CdK Verbeek deel aan diverse conferenties en ad-hoc-overleggen als spreker namens het Congres. Als voorzitter van de Monitoring Committee zal Verbeek viermaal per jaar namens het Congres deelnemen aan de vergaderingen van de Venice Commission in Venetië, Italië. Dit is een adviesorgaan van de Raad van Europa gericht op constitutioneel recht en geeft onder andere adviezen over constitutionele hervormingen.

Relevantie van het Congreslidmaatschap voor Flevoland

Hoewel de inhoud van het werk van Congres dichterbij de dagelijkse gang van zaken bij gemeenten staat dan van provincies zijn er toch raakvlakken en kansen om Flevolandse thema's en belangen te kunnen agenderen. Het Congres maakt zich hard voor decentralisatie, subsidiariteit en de bescherming van de bevoegdheden van lokale en regionale overheden middels een proportionele fondsenverdeling. Zo bevat het laatste monitoringsrapport over Nederlandse aanbevelingen voor een betere allocatie van het Provinciefonds. Het pre-monitoringsrapport dat door dhr. Linze Schaap van de Universiteit van Tilburg is opgesteld onderschrijft de inzet van Flevoland en het IPO op de dossiers inzake decentralisatie, gesloten huishouding, gedwongen Schatkistbankieren en de wet Hof.

In 2016 heeft het Congres zich ook uitgesproken over de uitvoering van de Rijkscoördinatieregeling naar aanleiding van een klacht van een aantal Nederlandse raadsleden over de plaatsing van windmolens in hun gemeenten. In zijn rapport heeft het Congres de Nederlandse regering aanbevolen om meer rekening te houden met de autonomie van lokale en regionale overheden bij dergelijke regelingen.

Verder biedt het lidmaatschap:

- toegang tot een breed en invloedrijk internationaal netwerk van collega-bestuurders uit 47 landen;
- een extra route voor lobby en belangenbelangenbehartiging naar Brussel en Den Haag daar deze ook via Straatsburg kan lopen;
- een kennismaking met internationale trends en het opdoen van inspiratie door kennis te nemen van innovatieve bestuurlijke concepten voor goed bestuur in andere landen;
- mogelijkheden om het Haagse netwerk anders aan te vliegen dan via de gebruikelijke kanalen;
- nieuwe contacten met Nederlandse en internationale gouvernementele organisaties en NGOs;
- de ontwikkeling van interculturele en internationale competenties voor de bestuurder en de provincie zelf;



- maatschappelijke impact door bij te dragen aan een sterk decentraal bestuur in een veiliger, rechtvaardiger en welvarender Europa op het gebied van mensenrechten, goed bestuur, democratie, en transparantie.

Verder biedt het lidmaatschap ook kansen om de economische belangen van Flevoland te promoten. Flevoland wordt onder andere op de kaart gezet middels speeches tijdens conferenties in heel Europa. Tijdens deze gelegenheden worden de onderscheidende best practices en sectoren zoals watermanagement, natuurontwikkeling, duurzaamheid en agrifood gepresenteerd. Dit kan bijvoorbeeld relevant zijn voor projecten zoals de Floriade waarvoor internationale deelnemers en mede-investeerders worden gezocht, maar ook voor de internationale naamsbekendheid van de provincie.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Overzicht activiteiten CdK Verbeek Congres Raad van Europa	1999645	Ja
Achtergrondinformatie over de Raad van Europa	2005878	Ja

Activiteiten CdK Leen Verbeek in kader van lidmaatschap Congres - 2016

Datum	Activiteit	Locatie	Omschrijving
8 februari	Vergadering Bureau Congres	Parijs, Frankrijk	Periodiek overleg van het Bureau.
12 februari	Vergadering Monitoring Committee	Parijs, Frankrijk	Periodiek overleg van de commissie.
21-25 maart	Plenaire zitting Congres	Straatsburg, Frankrijk	Deze week bestaat o.a. uit twee Bureauvergaderingen, een commissievergadering en plenaire zittingen.
16-18 mei	Social Integration Summit	Istanbul, Turkije	Deelname als spreker over de rol van sociaal beleid van decentrale overheden in internationaal perspectief. Organisatie van de Vereniging van Turkse Gemeenten.
27 mei	EFUS European Cities Facing Radicalisation: Communication and Counter-narratives	Bordeaux, Frankrijk	Speech namens het Congres als thematische woordvoerder voor thema radicalisering. Co-organisatie: Congres en European Forum for Urban Security
13 juni	Vergadering Bureau Congres	Straatsburg, Frankrijk	Periodiek overleg van het Bureau.
27 juni	Vergadering Monitoring Committee	Straatsburg, Frankrijk	Periodiek overleg van het Bureau.
5-9 september	Monitoring missie Estland	Estland	In het kader van de reguliere monitoring van lidstaten op de staat van lokale en regionale democratie adhv het Handvest.
3-4 oktober	Fact finding missie Turkije	Istanbul en Ankara, Turkije	Eerste deel van fact finding missie naar aanleiding van klacht van Turkse koepelverenigingen van gemeenten en regio's inzake mogelijke schendingen van het Handvest in Turkije.
14 oktober	CHEMI-seminar over deradicalisering	Parijs, Frankrijk	Key note speech bij seminar over deradicalisering georganiseerd door het studieinstituut van het Franse ministerie van Binnenlandse Zaken voor prefecten van Franse departementen (equivalent CdK/gouverneurs)
17-21 oktober	31 ^e plenaire zitting van het Congres	Straatsburg, Frankrijk	Deze week bestaat uit o.a. twee Bureauvergaderingen, een commissievergadering en plenaire zittingen.
9 november	Alliance of European Cities against Extremism	Rotterdam, Nederland	Speech tijdens een burgemeestersconferentie over de rol van steden in de preventie en bestrijding van radicalisering. Gastheer burgemeester Aboutaleb van de gemeente Rotterdam.
1-2 december	Vergadering Bureau Congres	Straatsburg, Frankrijk	Periodiek overleg van het Bureau.
9-10 december	Plenaire zitting van de Venice Commission	Venetië, Italië	Deelname namens het Congres aan plenaire zitting van de Venice Commission.
19-20 december	Tweede deel fact finding missie Turkije	Locaties nnb, Turkije	Tweede deel van de fact finding missie naar aanleiding van de klacht van Turkse koepelverenigingen van gemeenten en regio's inzake mogelijke schendingen van het Handvest in Turkije.

Achtergrondinformatie over de Raad van Europa

De Raad van Europa is in 1949 opgericht en zetelt in Straatsburg, Frankrijk. Deze organisatie dient niet te worden verward met de instellingen van de Europese Unie (EU) zoals de Raad van de EU en de Europese Raad. Momenteel telt de Raad van Europa 47 landen, waaronder 28 EU-lidstaten. Samen met de Verenigde Naties is de Raad van Europa leidend bij de ontwikkeling van multilaterale instrumenten op het gebied van democratie, mensenrechten en rechtsstatelijkheid in Europa.

Er werken ruim 2000 mensen bij de Raad van Europa. Het totale budget van de Raad van Europa (basis 2016) bedraagt 259 miljoen euro, waarvan ongeveer een vierde naar het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) gaat. Het Congres ontvangt daarvan ongeveer 7 miljoen euro. De Nederlandse staat draagt jaarlijks circa 10 miljoen euro bij aan de Raad van Europa als geheel volgens de begroting van het ministerie van Buitenlandse Zaken voor 2016.

De Raad van Europa kent een aantal verschillende organen. De belangrijkste:

- Het Comité van Ministers: hierin zijn de ministers van Buitenlandse Zaken van de 47 nationale lidstaten vertegenwoordigd. De ministers worden vertegenwoordigd door de ambassadeurs, de 'Permanente Vertegenwoordigers'. Voor Nederland is dat de heer Onno Elderenbosch. In het Comité worden de adviezen van het Congres en andere organen behandeld en wordt toegezien op de uitvoering door de lidstaten.
- De Parlementaire Assemblee: hierin zitten 324 vertegenwoordigers en 324 plaatsvervangers uit de nationale parlementen van de lidstaten. De Nederlandse delegatie bestaat uit 7 permanente en 7 plaatsvervangende leden afkomstig uit de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal.
- Het Congres van Lokale en Regionale Overheden: hierin zitten 324 vertegenwoordigers en 324 plaatsvervangers van de decentrale overheden van de lidstaten. Voor Nederland hebben 7 vertegenwoordigers zitting in het congres, 4 namens de gemeenten en 3 namens de provincies. Er zijn daarnaast 7 plaatsvervangers, drie namens de gemeenten en 4 namens de provincies.
- Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens: dit is het meest bekende orgaan van de Raad van Europa. Het Hof ziet toe op de naleving van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) dat door alle 47 lidstaten is ondertekend. Het Hof is samengesteld uit 47 rechters die elk één van de lidstaten vertegenwoordigen. Binnenkort zal er een nieuwe Nederlandse rechter worden benoemd.
- Commissaris voor de Mensenrechten: de huidige Commissaris is de Let Nils Muižnieks. De Commissaris is een onafhankelijk orgaan binnen de Raad en heeft als taak bewustwording en respect voor mensenrechten in de lidstaten te bevorderen. Tot de activiteiten behoren onder meer de monitoring van de lidstaten met als doel de mensenrechten op een hoger peil te brengen, het tegengaan van kindermisbruik en het uitwisselen van best practices tussen de lidstaten. Zo wordt de Nederlandse wet 'Gelijke behandeling', die de grondrechten van burgers garandeert, gezien als een goed voorbeeld voor andere lidstaten van de Raad.

Het Congres

Sinds 1994 opereert het Congres autonoom binnen de Raad van Europa als adviserend orgaan. Het Congres richt zich primair op het bevorderen en versterken van de kernwaarden van de Raad van Europa, zoals democratie en mensenrechten, op lokaal en regionaal niveau. Het ziet toe op de naleving van het Europees Handvest inzake Lokaal Zelfbestuur in de lidstaten. Instrument daartoe zijn periodieke monitoring missies. Het

streven is om elk lidstaat eenmaal per vijf jaar te monitoren. Nederland is voor het laatst in 2013 gemonitord.

Een ander instrument is verkiezingswaarneming. Op uitnodiging van de lidstaten worden Congresleden als waarnemers uitgezonden bij lokale en regionale verkiezingen. Daarnaast bevordert het Congres de dialoog tussen de leden over actuele thema's, zoals de bestrijding en preventie van radicalisering, de aanpak van de vluchtelingencrisis, de bestrijding van corruptie, jongerenparticipatie en andere pan-Europese maatschappelijke vraagstukken.

Naast de reguliere vergaderingen is er ook ruimte voor onderling contact en kennisuitwisseling en ontmoeting met collega's, landendelegaties en diverse NGOs. Zo heeft de Nederlandse delegatie regelmatig contact met andere landendelegaties over actuele thema's. Zo zijn er recentelijk contacten geweest met de Ierse, Oostenrijkse, Belgische en Duitse landendelegaties. Eveneens zijn er contacten met vertegenwoordigers van Koerdisch-Turkse organisaties over de huidige politieke situatie in Turkije.

Structuur Congres

Het Congres kent twee kamers (Chambers): een Lokale Kamer, waarin bestuurders van gemeenten en een Regionale Kamer, waarin bestuurders van provincies zitting hebben.

Het Congres heeft eveneens drie statutaire commissies ('Committees'), deze zijn verantwoordelijk voor de inhoudelijke voorbereiding van de rapporten en aanbevelingen van het Congres alvorens deze bij de plenaire zitting ter adoptie worden besproken. Dat zijn:

- 'Monitoring Committee', verantwoordelijk voor het monitoren van het Handvest, het opstellen van landenmonitoringsrapportages en het bespreken van specifieke vraagstukken op verzoek van lidstaten (bijvoorbeeld klachten over schendingen van het Handvest, dat kunnen overigens ook burgers zijn).
- 'Governance Committee', verantwoordelijk voor juridische en politieke onderwerpen op het gebied van de ontwikkeling van goed bestuur en democratie op lokaal en regionaal niveau.
- 'Current Affairs Committee', verantwoordelijk voor het identificeren, bestuderen en bespreekbaar maken van actuele maatschappelijke onderwerpen op bijvoorbeeld het terrein van onderwijs, sociale cohesie, interculturele dialoog, duurzame ontwikkeling en economie.

Via het Bureau van het Congres kan een van de eerdergenoemde commissies het verzoek ontvangen om een fact finding missie of een expertstudie (dit geldt voor de Monitoring Committee) te ondernemen of een werkplan op te stellen. Het Bureau is het dagelijks bestuur van het Congres dat de hoofdlijnen van het beleid vaststelt en voorstellen voor nieuwe rapporten en rapporteurschappen goedkeurt. Het Bureau bestaat onder andere uit de (vice-)voorzitters van de Lokale en Regionale Kamer, de voorzitters van de commissies en van de politieke partijen.

Verder kent het Congres op dit moment vier politieke stromingen:

- The Socialist Group (SOC)
- The Group of the European People's Party (EPP/CD)
- The Independent and Liberal Democratic Group (ILDG)
- The European Conservatives & Reformists Group (ECR)

Bij de kandidaatstelling voor de nationale delegaties is een evenwichtige vertegenwoordiging van alle politieke stromingen en man/vrouw-verhouding een strikt uitgangspunt. De verdeling van de politieke stromingen binnen een delegatie dient een afspiegeling te zijn van de verdeling in de lidstaat op lokaal en regionaal niveau. Daarnaast dient minimaal 30% van de delegatieleden vrouw te zijn.

Prioriteiten 2017-2020

De agenda wordt bepaald door prioriteiten die het Congres periodiek vaststelt. In oktober 2016 zijn de prioriteiten voor de periode 2017-2020 vastgelegd. Nadruk zal liggen op het versterken van lokale en regionale democratie in Europa. Zo zal het Congres verder inzetten op de ondersteuning en bevordering van lokale en regionale democratie middels monitoring activiteiten en het delen van kennis en ervaring. Dat is onder andere van betekenis voor de lidstaten in Midden- en Oost-Europa. Veelal is er in deze landen wel de wil om de rechtsstaat en mensenrechten te bevorderen, maar weet men niet goed hoe dat aan te pakken. Ook ontbreekt vaak een democratische traditie.

Daarentegen is er ook in de West-Europese lidstaten behoefte aan nieuwe inzichten en aanbevelingen. Doorgaans ondervinden lokale en regionale overheden dezelfde uitdagingen die betrekking hebben op de relatie met centrale overheden, verdelingen in middelen tussen bestuurslagen en de fiscale bevoegdheden van decentrale overheden.

De tweede prioriteit is het waarborgen van veilige, inclusieve en diverse samenlevingen. Onder deze prioriteit vallen onder andere de naleving en bewustwording van mensenrechten op lokaal en regionaal niveau, de preventie en bestrijding van radicalisering en de bescherming van rechten van kinderen, vluchtelingen en etnische minderheden zoals de Roma in Europa.

De Nederlandse delegatie

Zoals eerder aangegeven bestaat de Nederlandse delegatie uit 7 permanente leden. De huidige samenstelling is de volgende:

Permanente leden

Leen Verbeek, commissaris van de Koning in de provincie Flevoland, voorzitter

Jos Wienen, burgemeester gemeente Haarlem, vice-voorzitter

Johan van den Hout, gedeputeerde provincie Noord-Brabant

Luzette Wagenaar-Kroon, burgemeester gemeente Waterland

Josan Meijers, gedeputeerde provincie Gelderland

Harald Bergmann, burgemeester gemeente Middelburg

Leontien Kompier, burgemeester gemeente Vlagtwedde

Plaatsvervangende leden kunnen slechts ter vervanging van een permanent lid (bij verhindering) deelnemen aan de plenaire zittingen en de commissievergaderingen.

De leden worden, doorgaans na gemeentelijke en provinciale verkiezingen, door het IPO en de VNG geworven conform de eigen procedures. Vervolgens doet de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een voordracht aan de Raad van Europa die de samenstelling van de delegatie dient goed te keuren. Congresleden hebben een persoonlijk mandaat en kunnen zonder last en ruggespraak deelnemen aan de vergaderingen. Het lidmaatschap vervalt wanneer in eigen land het (kiezers-)mandaat wordt verloren.

Prioriteiten Nederlandse delegatie 2016

Jaarlijks bepaalt de delegatie de prioriteiten en stelt zij een communicatieplan op. Deze prioriteiten zijn gebaseerd op de prioriteiten en de werkplannen van het Congres en van de verschillende commissies.

De missie van de Nederlandse delegatie is "om bij te dragen aan het bewaken en bevorderen van de lokale en regionale democratie en rechtstaat binnen de lidstaten van de Raad van Europa, aan de hand van het Handvest inzake Lokale Autonomie en om actief bij te dragen aan het draagvlak van de activiteiten van de Raad van Europa" bij decentrale overheden in Nederland. Eerder georganiseerde evenementen zijn onder andere: een werkbezoek van de Kring van CdK's aan Straatsburg, diverse inspiratiebijeenkomsten over mensenrechten op lokaal niveau en een seminar in het kader van de monitoring van lokale en regionale democratie in Nederland.

In 2016 lag het zwaartepunt op de ontwikkelingen rondom de bedreiging van lokale en regionale bestuurders in de lidstaten. Vooral de grootschalige arrestaties van Koerdische burgemeesters die uit hun ambt worden gezet hebben de aandacht van de delegatie. De Nederlandse delegatie heeft regelmatig gesprekken met de verschillende Turkse partijen en vraagt onder meer met gezamenlijke resoluties aandacht voor de kwestie tijdens de plenaire vergaderingen.

Secretariaat Nederlandse delegatie

De halfjaarlijkse congressen worden voorbereid in de Nederlandse delegatievergaderingen, die doorgaans één week voor de plenaire zitting van het Congres plaatsvinden. In deze vergaderingen worden gemeenschappelijke standpunten bepaald, taken verdeeld, informatie uitgewisseld, interventies afgestemd en strategieën bepaald. In het verleden verzorgde de VNG het delegatiesecretariaat in samenwerking met het IPO conform de afspraak dat het delegatiesecretariaat verzorgd wordt door de koepelorganisatie waartoe de voorzitter behoort. Met de benoeming van CdK Leen Verbeek als delegatievoorzitter wordt het delegatiesecretariaat, namens het IPO, verzorgd door de provincie Flevoland in samenwerking met de VNG. In tegenstelling tot de VNG, wordt vanuit het IPO en hiermee ook de provincie Flevoland inhoudelijk geen ondersteuning geboden aan de overige provinciale afgevaardigden. Zij laten zich bijstaan door provinciale adviseurs.

Tijdsbeslag

Met het werk voor de Raad van Europa zijn afhankelijk van de actualiteit en agenda circa 30 dagen per jaar gemoeid. De congressen en reguliere vergaderingen vinden binnen Europa plaats, doorgaans in Straatsburg. Reis- en verblijfkosten in verband met het bijwonen van commissievergaderingen, congressen en missies worden vergoed door het Congres.